

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
sobota.

EDINOST

ZA RESNICO
OD BOJA
DO ZMAGE!
IN PRAVICO!

Issued
threetimes a week
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE POD PORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 3.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 6. JANUARJA — SATURDAY, JANUARY 6, 1923.

LETO (VOL.) IX.

Pismo iz Pariza.

(Za Edinost L. Kuhar.)

(Dalje.)

Turčija je bogata na petrolejskih vrelcih. Severni del Mezopotamije (Mosul) slovi po svojem bogastvu že od nekdanj, v Palestini sumijo v zemlji velike množine petroleja, Perzija je podminirana z "smrdljivim zlatom," na obeh straneh Kavkaza in še više ob Kaspiškem morju vrejo bogati vrelci te dragocene tekočine. Takoj po odkritju petrolejeve važnosti za moderno brodogradnjo se je na Angleškem ustanovila serija družb, ki so imele za cilj pokupiti vrelce in osumljena zemljišča. Družbe so bile privatne ustanove, a podpirala jih je na tistem vladna, na drugi strani je pa diplomacija pritiskala za namenom, da spravi te bogate kraje pod angleško politično območje. Severski ali turški mir 1920. bi imel zaključiti dolgoletni gospodarski in politični boj Britanije za posest nafte v Turčiji. Mezopotamija je dobila kot mandat, nad Palestino izvršnje Anglija protektorat in na severu ob Kavkazu je pomagala ustanoviti nebroj malih držav, ki bi jih lahko nadzorovala s svojimi dredišči iz Črnega morja. Nemčija pa njen načrt Bagdadske železnice sta bila pokopana, Amerika se je pa navidezno odrekla vmešavanju v evropske zadeve, tako da je Angliji v resnici pripadla kontrola bližnjega Orijenta in z njo petrolejsko bogastvo.

Rekli smo zgoraj, da je zgodovina ubrala drugo pot. Turčija se je uprla in sicer zmoglavno vprla, Rusija se polagoma zbuja h novemu življenju in Amerika se je znova oglasila v evropskem koncertu. Sovjeti in Kemalisti so postali prijatelji in drug drugega podpirajo v stremeljenju ustanoviti neodvisno samostojno turško državo. Ne narodne manjšine, ne kristjani vse to bi vel. Britanijo prav nič ne skrbelo, če bi ne bil petrolej v Mezopotamiji, ki je direktno ogrožen po pritisku Rusije, po "iskanju vrat v svet" Sovjetske vlade. Anglija je čutila to nevarnost že pred dvema leti in se ji je mislila izogniti s tem, da pobije turško vstajo v Anatoliji in da zaseže Carigrad. Ta načrt je spodletel, to vemo. Sedaj ji ne preostaja drugega, kot ali rusko-turško zvezo zrahljati in zrušiti ter Turčijo pridobiti zase, ali pa obdržati vrhovno nadzorstvo nad Črnim morjem in tako preprečiti oboroževanje Rusije. Svojih drednavtov pa ne more spraviti v Črno morje, ako Dardanele ne ostanejo za vedno odprte prehodu vojnih mornaric. Angleški boj za Dardanele je samo defenzivna poteza proti Rusiji, ki ima namen zavarovati petrolejske interese v Mali Aziji ogrožane po vstajajočem ruskem imperijalizmu.

Omenili smo Ameriko. Zedinjene Države še nimajo vezanih rok. Z ljubosumnostjo so opazovale, kako se angleška admirali-teta oskrbuje s petrolejem, zato niso mogle ostati v zatišju. Amerika je postavila princip enakopravnosti svoje in angleške vojne mornarice na oceanih in če hoče, da se to ravnotežje ne bo motilo v njeno škodo, mora poseči v boj za petrolej v Evropi. Slišali smo, kako je ameriški poslanik Child povdarjal v Lausanne princip "odprtih čur" v Mali Aziji in rusko-turški koaliciji nenadni nastop nepričakovane zaveznika proti Angliji in bil neljub.

V kakšnem razmerju pa stoji Indija z Dardanelami? V bistvu ostane vprašanje isto, kot pri petroleju. Že carji so zelo radi govorili "o poti proti Indiji" to je o razširjenju ruskih interesov preko Perzije in Afganistana do morja. Ker se pa ravno Anglija najbolj boji, da bi ruski živelj prodrli tod na vesoljno morje, je očitno, da Rusija hoče oslabil angleški odpor s tem, da sili preko Afganistana direktno do Indije. Sovjeti imajo dobesedno isto politiko samo njih orožje je nevarnejše. Kita komunističnih agitatorjev se vleče doli proti Indiji, kjer govorijo narodu o enakopravnosti in sejejo sovraštvo proti "gospodom, ki se bogatijo na hrbtnih revnih domačinov." Sovjeti so s tem vdarili Anglijo v živo. Če V. Britanija sedaj mirno pripusti, da si Rusija ustvari močno vojno brodogradnjo v Črnem morju, ki bo neomejeno gospodarilo med Donavo in Kavkazom, je seveda nevarnost jako blizu, da bo Rusija angleške koristi v Indiji tudi vojaško ogrožala. Zato hoče Velika Britanija prostega vhoda v Črno morje za svojo royal Fleet, ki tako na obrežju Črnega morja lahko vsak trenutek odbije morebitne ruske nakane proti Mezopotamiji in Indiji.

Boj za Dardanele je, ponavljamo, stari rivalitetni boj Anglije proti slovanski Rusiji s katerim Turčija igra, svoje dni ravnotako kot danes, vlogo samo postranskega pomena. Včasih vlogo "tertins gandet," včasih vlogo artišo-je, ki se mora jesti polagoma, pero za persom."

Mislimo, da nam po teh površnih razmišljanjih ni treba omenjati pomena Francije, Italije in balkanskih držav. Tretje struje pri Dardanelah ni mogoče, ali za Anglijo ali za Rusijo! Dopuščen je samo še posredovanje med obema neizprosnima rivaloma, ki bi morda vsaj začasno premostilo težave. Italija, v kolikor sploh priče v poštev v mednarodni politiki kot poštena in zanesljiva država, na koje besedo se lahko zanaša, se nagiblje na rusko stran.

(Dalje sledi.)

PARIŠKO POSVETOVANJE PREKINJENO.

FRANCOSKI MINISTRSKI PRESEDNIK NASTOPA ODLOČNO ZA FRAN- CIJO NA POSVETO- VANJU. — ANGLE- ŽI RAZOČARANI.

Pariz, 5. jan. Glasom najnovejših poročil iz Pariza, so pritirali zavezniško posvetovanje do prekinitve sinoči ob 7. uri zvečer. Zavezniki so bili vsi presečeni, ko je odločno in vročkrvno nastopil francoski ministriški predsednik Poincaré in čital glasno francoske zahteve glede reparacij; katere pogoje ima za izvršiti Nemčija.

Z vsi odločnostjo se je skopal nad Veliko Britanijo in je čital v dvorani ultimatum Bonar Law-u, da mora slednji odgovoriti pozitivno ali negativno na zahteve Francije. Meji drugim je rekel: "Francija se danes nahaja v položaju, v katerem ne more soditi, kdo je njen prijatelj ali ne. Mi hočemo jasne odgovore, kaj misli Velika Britanija o naših zahtevah, da bomo vedeli ali je z nami ali proti nam."

Britanska delegacija z Bonar Law-om na čelu je bila do kraja presenečena vsled tako odločnega nastopa Poincaré-a, tako govori današnje poročilo iz Pariza.

Italija se čudi glede reparacijskega vprašanja z Francijo, kolikor se da razumeti iz brzotrajnega odgovora iz Rima na vprašanje italijanske delegacije, kako pot naj ubere glede tega vprašanja. Odgovor se baje glasi, da Italija je principijelno proti angleški ponudbi, ki vsebuje popust vojnega dolga od strani zaveznikov do Nemčije. In delegaciji je uradno zapovedano, da naj nastopi proti ponudbi in se pridruži Franciji.

Na drugi strani pa zavzema Italija mesto posredovalca med Veliko Britanijo in Francijo, ki ste si zopet v navskrižju glede reparacijskega vprašanja. Italijanski delegati hočejo na vsak način, da se s posvetovanjem nadaljuje in naj se skuša priti do kompromisa med obema državama, ki ste prišle do nesporazuma.

Eni prerokujejo, da bo britska delegacija zapustila Pariško posvetovanje in odšla domov. Drugi zopet pravijo, da bo Bonar Law skušal potolažiti Francijo in da bo prišel na dan v kratkem z bolj ugodnimi pogoji za Francijo. Velika Britanija je prav gotovo, da ne bo pustila Francije iti svojo pot. Bližnji vzhod, kjer je Britanija materialno zainteresirana ne bo mogla uspešno rešiti brez francoske pomoči. Tega se Britanija zaveda in to pot bo ona tudi ubrala.

FRANCIJA SE PRIPRAVLJA ZA INVAZIJO.

Pariz, 5. jan. — Pariška konferenčna kriza, je rodila nove komplikacije med evropskimi državami. Zdnja današnja jutranja poročila naznanjajo, da je Francija ozlovoljena nad Anglijo in njenim zavlačevanjem, ter, da se je pričela zopet na lastno roko pripravljati za invazijo v nemško industrijsko okrožje.

Iz Mavence poročajo, da so dobili francoski vojaški poveljniki povelje, da pripravijo svoje čete za takojšnje akcije. Takoj zatem so se izdali brzotrajni pozivi na vse vojaške, ki so bili za dobo božiča na dopustu, da se morajo takoj vrniti k svojim vojaškim organizacijam.

Tako torej Francija zopet rožlja z orožjem, kakor vedno, ko pride do zamotanega vprašanja. Poročevalci pravijo, da v prihodnjih par dneh se znajo završiti v Evropi zelo važne stvari.

KRATKE NOVICE

— Britanska delegacija je v Parizu odločno odklonila vsako sodelovanje pri tiratvi vojnega dolga od Nemčije z orožjem, za katero se zavzema Francija.

— Italija in Belgija ste baje sklenile podpirati Francijo v njenih zahtevah. Ako se boste vdeležile vojaškega nastopa proti Nemčiji za enkrat še ni znano.

— V Lausanne se Ruski in Turški zastopniki radujejo nad novim sporom, mej Anglijo in Francijo. Turki pravijo, da je to kakor nalašč voda za njihov mlin. Sedaj bo Anglija sama proti Rusom in Turkom.

— Washingtonska vlada je v skrbeh radi svojih čet ob reki Reni, ako pride do dejanske invazije od strani Francije.

— Danes se bo pričela sodnijska razprava pred najvišjem sodiščem Z. D. glede ameriške prohibicijske prepovedi tujezemskim parnikom, da ne smejo v ameriška pristanišča ne v ameriško vodovje tri milje od obrežja z likeriji in opojnimi pijačami.

— Zvezni detektivi poročajo, da so prišli na sled dragocenim biserom in okrasom pokojne ruske carinice, ki so vredne baje okoli 4 milijone dol. Pravijo, da so jih utihotapili v Združene države.

— Nemški tovorni parnik Heinrich Kaiser, ki je baje še 6. dec. m. l. klical na pomoč neke iz sredine atlantika, se do danes še ni prijavil v nobenem pristanišču. Uradniki nemške pomorske družbe so prepričani, da se je parnik potopil in z njim vred 34 moških broječa posadka.

— V Vatikanu so se zastopniki držav, ki imajo svoje zastopnike v Vatikanu šli pokloniti k sv. Očetu za Novo leto 1923. Sv. Oče Pij XI. jih je baje z velikim navdušenjem sprejel. Vsem državam voščil blagoslovljeno leto polno ljubelega miru in krščanske ljubezni.

— V Petroleum, Ohio so bili ubiti štiri delavci in šest jih je težko poškodovanih, ko je padel na nje težak olinat tank. Ponesrečeni so bili prepeljani v bolnišnico v mesto Sharon, Penna.

— V Tulsu, Okla. je baje nastal zopet plemenski puč. Črnci so predvčerajšnjim napadli iz zasede pet belih policajev, enega so ustrelili in ranili, nakar so se beli dvignili in nastal je poboj.

— V Maxia, Tex. se je ubil čeraj vojaški letalec kapitan McKenzie. Nesreča se je pripetila, ker se je z letalom prehitro spustil k tlem. Letalo se je s prvim koncem zarilo v zemljo meitem, ko je še stroj deloval.

— V Trinidadu, Colo. je preminul po celem jugozapadu dobro znani Rev. Father Salvatore Persone jezuit. Za sabo pušča veliko misijonjskih zaslug, ki se jih je nabral tekem šestdeset letnega delovanja v vinogradu Gospodovem. Umril je v 80. letu starosti.

— V Sterling, Ill. se je ubil farmar John Castle, ko se je peljal z avtomobilom po neki strmi poti. Zdrknil je po strmini in se na mestu ubil.

— V Vintonu, Ia. je zmanikalo v skladiščah premoga. Mestne oblasti so primorane suspendirati šolski poduk, dokler ne dobe odpomoči.

— V Monticello, Ia. so baje našli olinati vrelce. Kakor se sliši je iz Chicago že na poti več olinatih strokovniakov, da stvar preiščejo, koliko je vredna.

— Na angleškem kraljevem dvoru zanikujejo, da se namerava angleški princ poročiti z Italijansko princezino. Pravijo, da ima svojo izvoljenko na Škotskem Lady Elizabeth Lyon. No, pa naj bo tako! Smo pač v predpustnem času...

DRUGOD IN PRI NAS.

Clevelandski Katol. tednik "The Catholic Bulletin" ponatiskuje iz "The Catholic Home" iz Oklahoma City, Okla. — sledeči značilni člančič: "The Daily American Tribune," edini katoliški dnevnik v angleščini v Ameriki, je preživel vse napade in naskoke. Po naši sodbi je to najboljši dnevnik v srednem zapadu. In vendar se naidejo, ki bi ga danes uničili, zato ker ima dovolj iniciative, da si upa ven iz svojega ožjega mesteca v veliko mesto (t. i. ker skuša biti ne za Dubuque, temveč za celo Ameriko.)

Mi nismo nič kaj posebno z onimi uredniki, ki vedno spodkopavajo fundamente drugih listov. Gotovo je veliko drugega važnejšega dela, kakor je to. In tudi bi si mi nikdar ne upali zavirati napredke katerega drugega kat. lista, naj si bo v katerikoli smeri.

Pa smo se čudili, da je med nami Slovenci tako! Na, tu jih imate! Med ameriškim katoliki je pa še slabše.

KLIC NA OBRAMBENO DELO

Detroiti škof je imel nagovor na moše Holy Name društva, v katerem je pozival katoličane cele Amerike na obrambo svoje vere, svoje cerkve in svojih naprav. Vsa znamenja kažejo, da se bližamo v Ameriki velikim kulturnim bojem, ko bodo vse proti katoliške moči združene napade katoličane in njih pravice. Začetek je že tukaj, ko so začeli boj proti kat. šolam. — Kuksklani je drugo znamenje, da je boj tukaj. Škof pravi, naj bi se ustanovili po celi Ameriki v vsaki župniji obrambena društva. Društva Holy Name naj bi prevzela to delo. Kierkoli bi kak list napadel ali vero ali cerkev ali duhovščino naj bi to društvo takoj nastopilo v obrambo in protestiralo v listih in iažnih shodih in z bojkoti, kjer se tiče-kake trgovine.

Pri nas nam pa zamierijo celo katoličani, ko branimo njih vero in pravijo, da "dražimo" s tem nasprotnike. Oni pa katoličanov s svojimi satanskimi napadi prav nič ne "dražijo."

RUSKI PRINC OBŠOJEN NA SMRT.

Moskva, 5. jan. — Ruski princ Uktomskv, ki se je vojskoval z belimi Rusi v pokrajini Rostov-Donsko proti boljševikom par let nazaj, je vjet od sovjetskih oblasti in pe bil včeraj obsojen na smrt. Ustreljen bo od vojaške čete.

DENARNE POŠILJATVE.

Koristno je za Vas, ako se pri pošiljanju svojega denarja v staro domovino obrnete vedno le na naše podjetje. To pa zato, ker naše nove zveze z staro domovino nas omogočajo, da dostavljamo pošiljate v stari kraj najbolj točno in najhitreje. Denar dostavljamo na najbližnjo domačo pošto prejemnika.

Pri nas dobite vedno najnižje borzne cene svetovnih valut. Pri večjih svotah, ki presega dvajset tisoč kron ali tisoč lir, damo še posebni popust.

GLEDE DOLARSKIH POŠILK GLEJTE OGLAS NA DRUGEM MESTU.

Cene denarju se večkrat menjajo, mi računamo po ceni istega dne, ko denar prejmemo.

VČERAJŠNE CENE SO BILE:

500 — kron	\$ 1.80	50 — lir	\$ 3.15
1,000 — kron	\$ 3.30	100 — lir	\$ 5.75
5,000 — kron	\$ 16.00	500 — lir	\$ 27.50
10,000 — kron	\$ 31.00	1000 — lir	\$ 55.00

Vse pošiljate naslovite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in sobota. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
ABSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopise in novice objavljamo brezplačno. Na dopise in poročila brez podpisa se ne oziramo. Rokopisov ne vračamo.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtekovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1910, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

J. M. TRUNK: —

Amerika bo pomagala --- ali bo pomagalo?

Amerika se je pojavila na vojnem polju v Evropi in vojne je bil konec. Ali je zmagovalo orožje ali znane 14 Wilsonovih točk, ne vem. Francozi se sklicujejo na orožje, še bolj Italijani (??), Nemci pravijo "unbesiegt na bojnem polju" ni so strašno hudi na Wilsona in njegove točke. Naj bo tako, ali tako, gotovo je le, da v Evropi ne more priti do miru. Osebo sem prepričan, da je Wilson pošteno mislil. Ko pa je prišel v ožji stik s staro, zvito evropsko diplomacijo in je v Ameriki začel v republikanski krogih čim glasneje odmevati klic: Hands off — proč iz Evrope in proč od evropskega ognjenika, se je Wilson udal. Pri politvah je zmagal Harding, Amerikanci so bili le Amerikanci, a so evropsko vrenje samo opazovali. Konferenca je sledila konferenci, vse bob ob steno! V Ameriko pride stari "tiger." Navidezno rjove zaman, Harding pravi: nič in plačajte. A kaj se sliši zadnje dni? Ali se je zgodil čudež? Ali prav razumem? Evropa vsklika: Amerika pride, Amerika bo pomagala in stric Sam ne pravi več: nak! Imam velik respekt pred Amerikanci, dasi vem, da ni vse zlato, kar se sveti, a v tem slučaju bi se ne upal soditi, ali je stric Sam tako idealen, da je obrnil svoj obraz proti Evropi, ali je pa morda še kak drugi zajec v grmu. Tudi v Ameriki nekaj noče iti. Zadušujemo se v preobilni masti. Farmarji se utaplajo v morju svojih pridelkov, ker Evropa nič na kupi oziroma ne more kupiti. Pa pustimo to! Srčno bi želel, da bi Amerika pomagala, in še srčneje, da bi imeli tudi kaj uspeha.

Nočem iti med preroke, a nekaj se ne morem ubraniti misli, da bo pomoč zelo, zelo težavna. Vriva se mi angleški pregovor: "God will not help us unless we help ourselves," ki se vjema s slovenskim: "Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal." Praviš: Trdiš toraj, da si Evropa noče sama pomagati! Ne, tega nikakor ne trdim apodiktčno, a ne morem se iznebiti prepričanja, da bo zadela ameriška pomoč ravno pri tem na zelo trd oreh, če niso za njega leta tega oreha zmečali. Kako to?

Ako praviš: Angleška ima toliko in toliko brezposelnih in stoji ob robu prepada; Francoska je strašno militaristično in hudo imperialistična; Italija je v krempljih narodnih prenapetih — fašistov; Nemčija strada in ječi pod jarmom, ki so ji ga naložili; Avstrija ne more živeti; Jugoslavija je žandarstva in velsrbska; Čehoslovaška je husitska, političen nestvor; Poljska je histerično nacionalistična; Rusija je uničena od rdečega židovskega terorja; Bulgarska, Grška, Romunija, Turčija... denarja je v Evropi toliko, da ji zmanjkuje sape; potem, po mojem, še nisi prišel do dna. Vse to je povzročila vojna. Materielne posledice, morda tudi politične bi Amerika morda odstranila, ako bi prišla na pomoč. Ampak ne zabi: Evropa je imela tudi revolucijo, odkritje, kakor Rusija, ali vsaj latentno, skrivno in zadnja sega celo sem čez morje v Ameriko. Revolucija pa zgrabi pred vsem duše srca. Ker pa je revolucija, kot nekaj nasilnega, čisto nekaj drugega, kakor politična in gospodarska evolucija, ima vsekako morda poleg dobrin tudi nekaj škodljivega, strupenega. Revolucija zida, morda, a strašno tudi pušča, uničuje. Poglej samo Rusijo. Morda je bila ameriška revolucija edina s čisto idejo neodvisnosti, vse druge revolucije so operirale s kvamnimi idejami, nazori, nauki, najbolj zadnja ruska in pa njej bolj silna evropska. Eni so zmagovali in so zdaj zmage pijani, drugi, Nemci in Avstrijci so z orožjem podlegli, a so zmagovali z revolucijo in živijo v misli zmage. Zdaj je prišla še Turčija, ki je podlegla, a celo z orožjem zmagovala, torej so v Evropi sami zmagovalci. Zdaj naj pa pride stric Sam in naj ves ta Babilon uravna??

Da vzamem samo Avstrijo. Niti ficka ji ni bilo treba še plačati kakšne vojne odškodnine. Vojnega materijala je prodala na milijarde zlatih kron, ima vsakovrstno industrijo in vojna je toliko uničila, da bi lahko najboljši "kšeft", vrednost lesa je strašno poskočila in ima ga ogromne množine... A kaj je? Strada, jarma, potaplja se, a ponosna je ker je postala republika, zmagovala v revoluciji, in zmagovalca vendar ne bo delal, šparal, varčeval, skromno živel, popravljal, plačeval škodo, z sosedi živel v miru? Vsak mora živeti gospodsko, vsak biti kje nastavljen, kjer je bil prej eden, jih more biti zdaj deset, vsak mora imeti milijone... Čemu bi bili tudi v revoluciji zmagovali??

Enako je v Nemčiji. Bodimo poštene. Nemci so nagrabili v vojni zlata, da bi par židov v Charlottenburgu lahko plačalo vso vojno odškodnino. A čemu? Saj smo v revoluciji zmagovali in samo Wilson je nas malo potegnil! Stavim, da na celemu svetu ni niti enega Nemca, ki bi ne prežal na trenutek, da Francozom vrne deseterokrat, in naj še tako jamrajo. Dosti. O drugih točkah nočem pisati.

Pridi, pridi bogata Amerika in pomagaj nam ošabnim revšem! Ali bo pomagala je pa tvoja stvar!

"EDINOST"

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Indianapolis, Ind. — Cenjeni urednik Edinosti: — Prosim priobčite teh par vrstic v nam prikljubljeno list Edinost, ker se le malo kdo oglasi iz naše naselebine, hočem jaz malo poročati, kako je kaj tukaj pri nas.

Z delom gre bolj poslabem, kakor po drugih državah. Na društvenim polju še precej dobro napredujemo, imamo šest podpornih društev, ki so prikljubljeno in raznim jednotam in Zvezam, tako, da se lahko vsak rojak zavaruje proti nesreči. Ali žalibog, da se jih še dosti najde, ki niso pri nobenem društvu. Toraj dragi rojaki, sedaj je prilika za pristopiti k društvu sv. Jožefa, števil. 45. J. S. K. I. se je odločilo dati prosto vstopnino za dobo treh mesecev: jan. febr. in marc. Toraj rojaki, sedaj na noge, ker je čas priti v društvo z malimi prispevki.

Omeniti tudi moram, kako smo v naši slovenski cerkvi obhajali, oziroma praznovali Božične praznike. Točno ob 11:40 minut so se veselo oglasili zvonovi in začeli vabiti vernike, da se spomnijo svoje dolžnosti, da grejo počastiti svojega ljubljene Izveličarja v revni štalici. Takoj za zvonovi so se oglasile na koru orgle in naši izvrstni pevci, ki so zapeli pred svetim opravilom z lepo čonečimi glasovi pesem "Sveta noč" in tako so nadaljevali celo mašo o polnoči, kakor tudi pri veliki sv. maši ob 10. uri in popoldne pri litanijah, zakar jim gre najlepši zahvala in čast za njihovo požrtvovalnost. Imena pevcev so: Sopran, Marija Komlanc, Antonija Kos, Marv Šabec in Marv Urajnar. Alt: Marv Gerbes, Agnes Androina in Ana Bruder. Bas: Anton Mergole, Frank Radež, Jozef Zevnik in Frank Šabec.

Mojo največjo zahvalo izrekam vsem! Pa tudi drugega pevskega zbora ne smem pozabiti, ki je pel pri drugih sv. maših. Drugi zbor je pel sopran: Mary Stegar, Marv Zore, Ana Zonta, Milka Duzar, Frances Vrtačnik, Marv Radež. Alt: Mary Komlanc in Mařv Zonta.

Od velike faranov sv. Trojice sem čul, ki so se izrazili, da tako lelega petja še ni bilo v cerkvi sv. Trojice, kakor je bilo božične praznike. Zato gre pa največjo hvala našemu organistu Frank Urajnar, ki se je potrudil, da je dobil tako lepe pesmi in pevce. Da jih je tako izučil. Toraj tudi niemu čast in zahvala za njegov trud in požrtvovalnost. Seveda brez kritike ni nikjer, tako tudi pri nas ne. Kranjci imajo radi kranjsko, Štajerci štajersko, Primorci primorsko itd.

Ker se je moj dopis že daleč zavlakel, bom prenehal, pa še drugi pot malo povem. O, pardon! moram še povedati, da Božična kolekta v naši cerkvi je znašala \$632.50, zakar se tudi lepo zahvaljujem vsem darovalcem, ki so kaj darovali. Seveda bi bila lahko še boljša, ako bi se bili vsi odzvali po svoji možnosti.

Končno pozdravljam vse čitatele lista Edinosti po širni Ameriki in želim, da bi bil skoraj dnevnik.

Louis Komlanc.

Chicago, Ill. — Odbor Slovenske Podporne družbe sv. Mohorja si šteje v prijetno dolžnost, da se tem potom najprisernejši zahvali v prvi vrsti veselilnemu odboru, vsem sobratom in sosestram, ki so sodelovali v tem odboru s takim izvanrednim navdušenjem, kakor menda še nikjer. Zlasti ne smemo prezreti naše marljivo dekleta in žene, ki so pripravile za veselico tako izvrstnen prizrižek, gorke pijače itd. Med temi so se največ trudile Mrs. Agnes Žokali in Miss Marv Janež, ki so imele v oskrbi nabiranje darov in celo kuhinjsko pripravljavanje za veselico. Prav pridno so nima pomagale tudi razne druge sosesestre, Ene z lepimi darovi in z delom. Za veselico so darovale v istvinah in denarju sledeče: Mrs. I. Perko, sladkor in okusen cake, Mrs. Pezdirtz sladkor in okusen cake, Miss M. Nartnik v denariju 75c, Mrs. K. Marovič okusen kofe, Mrs. V. Glavač, okusen kofe.

Mrs. M. Omerzel, fino potico, Mrs. A. Kosmach okusen cake, Ana Muha okusen cake, Miss B. Žokali okusen cake, Mrs. M. Petrovič, okusen cake, Mrs. M. Tomazič 2 funta kave, Mrs. A. Medic dva funta kave, Mrs. Kremešec 20 funtov kranjskih klobas.

Vsem blagim darovalkam in darovalcem izrekamo na tem mestu najprisernejšo zahvalo. Družbenim sobratom in sosestram priporočamo vse te sbrate in sosesestre, ki imajo svoje trgovine, da jih podpirajo in pri njih kupujejo. Oni nas podpirajo, naša dolžnost pa je, da mi nje.

Obenem se zahvaljujemo tudi najlepše vsemu slavnemu občinstvu, zlasti našim vrlim prekmurskim Slovincem, ki so se naše veselice vdeležili v tako lepem številu, da smo jih bili v resnici veseli. Bratje tudi mi ne bomo pozabili vas v enakih slučajih. Vrniti bomo vam skušali ob prvi priliki vašo cenjeno naklonjenost. Vsem udeležencem izrekamo iskreno zahvalo in Bog plačaj!

Izpregovorimo nekoliko še o naši veselici. Vsak kdor se je te veselice udeležil in videl, kako so prihajale po večerji trume v vedno večjem številu v dvorano je vsak brez razlike vzkliknil, kaj takega pa še nisem videl. In res je, da tako zadovoljive veselice nismo še videli med Slovinci že kmalu, kakor je bila pač ravno naša Mohorjeva domača in plesna zabava na Silvestrov večer. Vsak, ki se je veselice udeležil, se prav gotovo ni kesa, da se jo je udeležil. Vsak je pa izjavil, lušno je, na taki veselici. Na tako bi pa še šel.

In kaj je bolj prijetno za uho odbornikov in odbornic, ki se trudijo, da prirede take-le veselice, kakor pohvalna beseda, od ljudi, da so veseli postrzebe in zadovoljni z zabavo? Ves trud, ki ga imajo taki odbori — dasi trud ni majhen ves vsak, ki je kdaj veselice priredil — je ob takem trenutku pozabljen in odbori videti v članstvu zadovoljnost primejo z novo energijo za delo za korist društva.

Da, zadnja Mohorjeva zabava je bila prava domača slovenska zabava, kateri je bil vsakdo vesel in zadovoljen. Ta mirna in prijazna zabava je pa pokazala tudi mnogoterim drugim, ki še niso udje naše družbe, da je Mohorjeva družba pravo pristno domače slovensko podporno ognjišče, okoli katerega se zbirajo miroljubni ljudje, ki jim je pri srcu napredek Mohorjeve družbe, ki zidajo ta svoj napredek na medsebojni bratovski ljubezni za sprosih slovenske naselebine v Chicago in slovenskega naroda sploh.

Vspreh veselice je jako povoljen v finančnem oziru. Ciste-ga dobička bo pr gotovo čez \$225.00, ko se dobi enkrat tike-te. Pa tudi na moralni vspeh, ki ga je naša zabava rodila nesmemo pozabiti. Naj omenimo, da imamo samo za prihodnjo sejo, ki se vrši jutri v nedeljo nad 10 novih kandidatov za pristop. Torej vspeh vsestranski!

Bratje in sestre, v tem duhu, kakor sedaj, krepko naprej za večjo in močnejšo "Slovensko Podporno Družbo sv. Mohorja." Eno leto je za nami, in z njim vred krasnih vsestranskih vspehov pri naši družbi. Kdo, bi danes vrašal tisto dvanaestorico, ki se je zbrala v cerkveni dvorani pred letom dni na Silvestrov večer, — je pričakoval, da bo ta družba, ki smo jo tedaj poklicali v življenje štela tekom enega leta nad 200 članov in v premoženju že imela nad \$1.600.00. Kdo pravimo, je kaj takega pričakoval? Nihče! Pa odkod ta velikanski vspeh? Rodila ga je dobra volja, medsebojna bratovska ljubezna in požrtvovalnost naših dragih sobratov in soseseter. Njim gre hvala, njihovo delo je to!

Za to pa le krepko naprej po tej poti in ob sklepu letošnjega leta 1923, bomo pustili za seboj še večje vspehe in naše radovanje nad našimi vspehi bo še toliko večje!

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

S bratskim pozdravom
Družbeni odbor.

Narodnjaštvo in narodnost.

I. M. Trunk:
(Dalje).

Pa recimo, da so Slovenci res zdaj pod "srbskim jarmom." Vsakega jarma se mora narod skušati otresti, a za to potrebuje pravega narodnega čustvovanja. Smo skupaj tudi v tem slučaju. Za ta slučaj pa ne pišem, ker vsaj za me ne obstaja. V gotovem oziru jaz ne pripoznam, da bi Slovan tvoril jarm Slovenanu. V gotovem oziru, pravim je, da tega ozira niti pod sečanjimi, res nepovoljnimi razmerami pri Slovincih v Jugoslaviji ne vidim. Drugi ga vidijo. Ostanimo prijatelji.

Pišem, ker sem mnenja, da mora priti ozdravljenje, kakor je prišla bolezen, iz naroda samega po narodu zavesti. Da bi pa "srbske" razmere, balkanizem in "srbski jarm" Slovence v Jugoslaviji oziral pri delu za narodno ozdravljenje, o tem jaz ne najčem nobenega povoda. Pač pa sem čisto nasprotnega mnenja. Poudaril sem že, da se je treba tudi nezdravih razmer, ali jarma, če bi bil, otresti.

— Ampak ali je res tako hudo s Slovinci v Jugoslaviji? Ali se res ne more govoriti o kakem osvobodjenju? Ali je res tako, kakor pišejo Amerikanci, ki so se vrnili iz domovine, da je sedaj slabše ko v stari Avstriji (seve neglede na gospodarske razmere), ker prej je vladal Nemeč, sedaj pa vlada Srb? Ali se res v Ljubljani sliši samo srbsčina in govorijo slovenski le še hribovski kmetje? Kako je vojna in deloma nova država izpremenila gospodarske razmere, to ne spada v okvir mojega spisa, ker imam pred očmi predvsem narodno politične razmere. Tudi v tem oziru pripuščam vsakemu, da sodi, kakor mu razlogi narokajo, nočem posegati v njegovo prepričanje, ker smatram tudi politično prepričanje za nekaj svetega. Jaz sem drugega prepričanja, in če to prepričanje izrazim, upam, da naletim le na gentlemene, ki bodo enako spoštovali tudi to prepričanje.

Pravim: Kljub nepovoljnim razmeram v Jugoslaviji, so Slovinci tam vendarle osvobodjeni in so z novo državo zelo veliko pridobili. Moji dokazi so:

Kakšne so bile razmere v Slovincih pod staro Avstrijo glede inteligence? Intelligence potrebuje narod, kakor riba voče. Iz samih kmetov ali delavcev moderni narod ne more obstati, ker mu bo manjkalo duševnih voditeljev. Glede duhovne inteligence so bile razmere še precej povoljne, celo na Koroškem. To pa ni dosti, ker duševna smer postane lahko enostranska. Naroč mora imeti tudi svoje uradništvo, učiteljstvo, politično in nazadnje tudi diplomatsko inteligenco. Razmere so bile take. Na Koroškem in morda Goriškem je glede neke vrste uradništva in učiteljstva še slo. Na Štajerskem je bila že strašna mizerija, o Koroški pa bo najboljšo, če nič ne zinem. Pripoznam, da smo kljub slabim in neugodnim razmeram polagoma napredovali, a meni se zdi, da bi se naše korakanje v par letih izpremenilo v pravcato rakanje, kakor naš pohod proti Rusiji. Pritisk dobro zasnovanih nemških "Volksratov" je od dne do dne naraščal. Kaj smo tudi imeli celo na Kranjskem ali Goriškem? Kdo je bil povsod na višjih mestih? Kdo predsednik vlade? Kdo predsednik sodnije? Ali ni nad Kranjskim učiteljstvom vihtel bič znani vitez Kaltenecker? Kdo je edinole imel upanje, do napredovanja? Bodimo vendar poštene in ne zijažmo nazaj v staro Avstrijo. Ali ni strašno žalostno, da so na Dunaju radi kakega slovenskega dvornega svetnika morali zastaviti včasih politiko celega naroda? In ali Avstrija ni izigravala pri tem vedno stranko proti stranki? Ali ni bilo to pravcato suženjstvo?

Pa še to, rekel bi, "nižje" uradništvo, kar smo ga imeli, kakšno je bilo. Mnogi so hočili trdo, trnjevo pot nesklonjenih glav. Slava jim! To znači, da vsaj povsem nismo še postali sužnji. A kakšnih je bilo na stotine? Kruhek, napredek, avanzma, družabnost, oziri na "ta više"... vse to nam jih je pobralo na stotine. Postali so hladni, indiferentni, mednarodni, samo le služabni, še več, postali so podli, odpadli so, teptali narod iz katerega so prišli, gločali so na narodnem jedru, izsesavali narodu srčno kri, ga zastrupovali, da je ginel in postajal od dne do dne slabši, in bi bil postal, o tem sem prepričan, v celoti žrtev pangermanizma, ki je na njem strašno dosledno zidal most do Adrije. Ali ni tako? Le pripoznajmo in bodimo odkritosrčni. Tudi na Kranjskem so postajale razmere kljub deželne "avtonomije" prave glavopobije! Smelo to trdim. Samo en slučaj. V Beljaku smo se bili za pravice, da je kar bliskalo. Pride tja neki novi uradnik. Kot dijak je bil strašno radikalen, radikalen tudi v Beljaku, z nami vred je zahteval slovensko vozne listke in jih dobil po glavi. Nakrat je izginil z naše družbe in tudi z Beljaka. Po mesecih pridem na Gorenjsko. Na Jesenicah zapazim tega gospoda pri blagajni, — stal je tik pred menoj, opazil me ni, in veste kaj sem doživel na tedaj tako gorkih Jesenicah? Gospod z "gamosvim repom" na klobuku (tako so hodili tedaj okoli najbolj za-griženi Nemci), v Beljaku slovenski radikali, kakor bi zdaj rekli, je zahteval vožni listek — nemški!! Nach Wocheiner Feistritz, bitte zweite Klasse! Ko se je obrnil in me zagledal, mu je vze-lo sapo, ni me — HOTEL poznati, jaz take creature tudi ne, a v srce me je zapeklo in glava se mi je povesila. To je en slučaj, a bi vam lahko povedal prav enak slučaj, ki sem ga nekaj pozneje doživel v hotelu Petran na Bledu. Tega uradnika, ki je ostentativno in izzivalno v hotelu nastopal nemški, sem l. 1919. srečal pri gozdarskem oddelku narodne vlade v Ljubljani. Ni zini-l ničesar, jaz tudi ne. S kreaturami ne govorim rad. Pa je bilo takih mevž, to je najmilejši izraz, na stotine, ki so okuževali narod ne samo na mejah, temveč prav v središču in tam se tem pogubnejše. In pri taki inteligenci naj bi narod napredoval? Ali niso bile to naravnost pasje razmere?

(Dalje sledi.)

IZ NEODRESENE DOMOVINE.

Judeži Iškarijoti, katere je na žalost rodila slovenska mati, so začeli v Gorici izdajati "Glas Julijske Benečije." Te prodane duše pišejo, da hočejo delovati za sporazum med Slovenci in Italijani, obenem pa grozijo "Goriški Straži" s fašistovskimi metodami. To je torej isti "sporazum."

Poturica huiši od Turka. Kakor na Goriškem se je tudi v Istri našlo slovenskih poturice, ki so šli med fašiste in sedaj pod to firmo terorizirajo svoje sovaščane. "Edinost" poroča tale slučaj: Minolo nedeljo je v Pobjeh pri Koprju par mlečnozobih domačih "fašistov" siloma odneslo zastavo tamkajšnjega starega pevkega in godbenega društva "Ilirija." Zastava je ujetniško delo in ponos društvenikov. Fantalini so zastavo sredi vasi vrgli na tla, hodili po njej, pljuvali nanjo in se sploh obnašali kakor zbesneli. To početje poturice se je zastudilo celo navzočemu italijanskemu orožniškemu maršalu. Pobral je zastavo in zagotovil starejšim vaščanom, ki so solznih oči opazovali divjanje izkvarjenih fantalinov, da odnese zastavo na pooblaščenega v Koper, kjer jo bodo lahko zopet dobili nazaj. Seveda bi ljudje hitro obračunali z domačimi "fašisti," ako se ne bi bali represalij. Tako pa morajo trpeti in molčati.

Fašisti zaplenili slovensko cerkveno zastavo. Tržaškimi fašistom je nekdo natvezel, da imajo Slovenci pri Sv. Jakobu vse polno skritih slovenskih in avstrijskih zastav. Fašisti so brez drugega izvedli po slovenskih hišah hišno preiskavo in pri tem vlamljali zaklenjene omare in skrinje. Dobili niso ničesar. Da pa otmo vsaj na videz opravičnost svojega početja, so odnesli iz cerkve sv. Jakoba dragoceno zastavo bratovščine Sv. Cirila in Metoda, ki ima na eni strani sliko obeh svetnikov in slovenski napis: Sv. Ciril in Metod, prosita za nas! — na drugi strani pa

Marijino sliko. O slovenskih barvah na zastavi ni nobene sledi. Velika dela izvaja Mussolinieva fašistovska armada!

Smrtna kosa. V Podgori pri Gorici je umrla ga. Roza Trdan, mati tamkajšnjega g. vikarja Hermana Trdana. Poleg sina duhovnika in sina učitelja zapuščila 2 hčeri učiteljici, katerih ena je redovnica. N. p. v. m.!

Italijanska šola v Dekanah. Občinski zdravnik dr. Mattheis in orožniški maršal Azzara v Dekanah, edina Italijana v občini, sta dosegla ustanovitev italijanske ljudske šole v Dekanah. Ker kljub vsem vabam in darilom ni bilo veliko staršev, ki bi hoteli svoje otroke prodati, so posegli vmes fašisti. Prišli so k župniku g. Slamiču in ga prisilili, da je spil veliko čašo ricinovega olja, češ, da on huiška starše proti italijanski šoli. Sedaj gre po tržaških italijanskih listih novice, ki pripoveduje, da so se vpisali v italijansko šolo v Dekanah otroci vseh položajev, največ pa revni kmetski otroci, ki so oblečeni v cunje. Prošijo se darovi v obleki, zvezkih itd., da se obdario ti otroci. Take so razmere v odrešeni Istri pod slavno fašistovsko vlado.

V vrelo olje je padel v tržaških oljarnah v Zavljah 16-letni delavec Albert Umek. Da si prihrani pot, je preko banje z vrelin oljem položil mizo in hotel iti črez. Miza je pod njegovo težo zdrknila in fant je pal v olje. Na srečo se je z obema rokama ujel za rob banje in tako mu je segala vrela tekočina le do pasu. Utrpel je strašne opekline na vsem spodnjem životu. Prenesli so ga v bolnišnico in položili v trajno kopeli.

UTRINKI.

Zakonski stan je kakor predpisba. Vzeti se ga mora po navodilih — navodila pa navadno daje ženska.

Samo tisti, ki so nesrečni, vidijo svet tak, kakor je v resnici.

Ničesar ni na svetu ljubezni bolj škodljivo, kakor bacil ljubosumnosti.

RAZNOTEROSTI.

Iz indijanskih vojsk znanega Sittling Bull, ki je razgrajal v takratnem ozemlju Dakota, sodrug "Charging Thunder" je umrl pred par dnevi v Fort Yates v severni Dakoti.

V New Yorku se pripravajo revolucionarni in drugi Irci za konzulat. V zadnjem času je morala poseči vmes policija.

General Alexander Ivanov, ki je l. 1817. na predvečer ruske revolucije poveljeval ruski vojski, pribežal je kot potnik III. razreda na parniku Tvo v Ameriko, da dobi kakšno delo. Karor hitro bi zaslužil dovolj, hoče poklicati tudi svojo ženo iz Shanghai-a.

Znani Henry Ford, ki pravi, da bi edino pravično plačano delo za vsakega delazmožnega odpravilo vso bedo in zločinstvo sveta, je vsaj deloma začel v centrum. Ako bi bil vzel Kristusov izrek: Delaj in moli, bi bil zadel v centrum, ker molitev vodi k pravičnosti do vsakega.

Zvezno nadsodišče je določilo, da vse odškodninske tožbe proti železniškim družbam v meddržavnim prometu spadajo pred zvezno sodišče.

Kakor poročajo nemški časopisi, se nemški naseljenci ob Volgi prav dobro počutijo. O Slovani, kdaj se boste kaj naučili!

Opojno pijačo so prepovedali, tobak nameravajo, kaj pa kavo? William A. Ukers je dokazal, da so dosegle Zedinjene države v pitju te pijače, ki tudi ni brez strupa in škodljivega vpliva svetovni rekord. Dosedaj se je porabilo 1200 milijonov funtov kave — toraj odpade, kakor so preračunali statistikari na vsako glavo 500 čaj.

Uvoz zlata je l. 1922. dosegel v prvih enajstih mesecih 249 milijonov dolarjev, proti 111 milijonom dolarjev lanske leto v istem času. Izvoz zlata se je pa nasprotno povzdignil od 22 na

34 milijonov dolarjev. Največ ga je šlo v Indijo in Kanado.

V Evropi se vračajo v stare čase. V Budapešti morajo uni verzitetni dijaški plačati vstopnino v žitu.

V Sapulpa, Okla. so štirje črnci z napačnim klicem izvabili 5 policistov v razupito temno beznico. Komaj so vstopili že so začeli streljati na nje. Eden policistov je bil ustreljen, ostali pa ranjeni. Dvesto mož zasleduje črnce.

Dvanaest mož, največ tiskarjev so v Budapešti zaprli zaradi donarejanja pet-, deset-, in petdeset dolarjskih bankovcev. Ponarejene bankovce so odposlali v Ameriko.

Letos je bilo meseca decembra aretiranih 9730 pijanih, torej 2522 več, kakor lani.

Stotine amerikancev je na starega leta dan odpotovalo v Montreal, kjer so brez skrbi obhajali "mokro" Novo leto.

V Wailuku, Hawaii, so utonili trije bratje Koani. Enega je val potegnil z obrežne skale v morje, druga dva sta ga hotela rešiti, in tako so utonili vsi trije.

V Rio de Janeiro v Braziliji se obsedno stanje podaljša do 30. aprila, vsled upornega gibanja med javnostjo.

Prerokovanje.

Ciganka: "In potem gospodična, varuj se dolgega, črnolasega gospoda..."

"Prepozno, sem ga že poročila!"

Tolažilo za žene.

Stara devica: "Ženska ima pa vendar vsaj eno tolažbo: da se lahko večkrat omoži, pa le enkrat obsedi."

ŠIRITE LIST "EDINOST"!

NAZNANILO.

Stavbinsko in posojilno društvo "Slovenski Dom" v Chicago naznanja, da je z dnem 2. januarja 1923. izdalo novo 58. serijo delnic. Rojaki, ki žele postati delničarji tega prekoristnega društva, ter ki žele pričeti hraniti svoj denar, se naj zglasijo pri tajniku Mr. Jos. Zupančiču, na 1824 West 22nd Place, ali pa na prihodnji društveni sejiiv tork večer po 7. uri v cerkveni dvorani sv. Stefana, kjer bodo dobili svoje knjižice in vse potrebno. Rojaki boljšega sistema za varčevanje vašega denarja ne morete dobiti nikjer, kakor pri nas!

Odbor.

Vsakikrat, ko pride nad človeka kaka nadloga, je najtežavnejše za njega, ko jo skuša transferirati k svojemu bližnjemu.

TRIJE ČASTILCI.

Cingalesi, ki živijo v notranosti Ceylona, Azija, nima nobenega smisla za zdravlila beselega človeka. Oni verujejo v duhove dreves, ki so odgovorni za njih zravje. Tako torej ako jih napade bolezen, okrasijo debelo drevje s cveticami, napravijo ogenj, v katerega mečejo jazmin in nato darujejo mlado kozo. Mi, ki živimo v Ameriki, ne molimo dreves na ta način, tudi njih cenimo toda mi uporabljamo njih lubje ali listje pri izdelavi zdravil. Tako je vsebina Triner's Bitter Wine popolnoma iz samih zelišč. To zdravilo, ki je neprekosljivo za slab tek, zabasanost, pline v otrobovju, glavobol, splošno oslabelost in slične želodčne neredne ne vsebuje nikalih kemikalij. Je izvrstno zdravilo, absolutno potrebno za vašo dobro voljo tekom bližajočih se praznikov. Vsak lekar ali trgovec z zdravili ima Trinerjeva zdravila. Ali imate že Trinerjev stenski koledar za leto 1923. izvrstno ustmeno delo? Če ga še nimate, pošljite 5c. za poštne stroške na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Natančen.

Sodnik: "Toraj nekega legega dne ste se poročili s tukašeno prico?"
Toženec: "Ni res; bilo je zvečer in deževalo je tudi!"

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, najnižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

IZPLAČILA

v ameriških dolarjih še vedno izvršujemo v zasedenem ozemlju v Italiji. Nemški Avstriji in drugod.

V Jugoslaviji je začasno nemogoče lokalnim bankam izplačevati ameriške dolarje, ker to sedaj izvrši edino Narodna Banka v Beogradu. Vendar pa potnikom, ki rabijo dolarje za na pot preskrbimo dolarje.

Dolarske čeke pa še vedno lahko izdajamo in iste vnovčijo v stari domovini po dnevnem kurzu v jugoslovanske krone.

Za dolarske pošiljate računamo sledeče pristojbine: do \$15.00 po 50 centov, — od \$15.00 do \$30.00 po 75 centov, — od \$30.00 do \$50.00 po \$1.00, za izplačila, ki presegajo \$50.00 računamo 1 cent in pol od dolara, ali po \$1.50 od sto dolarjev. H tem pristojbinam je še pridržati za vsako posamezno nino.

pošiljatev 15 centov za pošt-

BANČNI ODDELEK EDINOSTI 1840 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

RAZPRODAJA!

V SOBOTO DNE 5. JANUARJA

Vsi ostanki, raznovrstnega blaga, obleke in vse drugo blago, ki je ostalo na roki se bo prodalo po izvanredno nizki ceni.

PRIDITE IN POSLUŽITE SE TE PRILIKE!

MOŠKE NOGAVICE.

V vseh velikostih iz bombaževine in mešane tkanine. V različnih barvah. Vredne 25c. par.

SEDAJ PO:

12½

ŽENSKÉ ČREVLJE.

1500 ženskih črevljev imamo v zalogi v vseh velikostih iz najboljšega usnja. Vredne do \$6.00.

SEDAJ PAR:

\$1.00

36 COL FLANELA.

Cel jard široka, bela in temna flanela, kakor tudi barvana, vredna najmanj: 29c. jard.

SEDAJ SAMO:

15¾

MOŠKE SRAJCE ZA NA DELO.

Izvanredno močne kvalitete moške srajce v vseh velikostih "double stitched" sive in ružave, vredne \$1.48. Velikost od 14 do 17.

SEDAJ JIH DOBITE PO:

88c

PRALNE KOTLE.

Kuhalnice za kavo z dvojnimi dnom, kotle z lesenimi ročajji, vredne navadno po \$2.00. Sedaj po posebni ceni:

\$1.29

OSTANKI.

Nad 5 jardov raznega blaga kakor "Gingham", "Pangees", "Satena," konteninasto blago itd. Vse po znižani ceni: Blago je vredno 69c. jard.

SEDAJ PO:

17¾

OTROŠKE ODEJE.

Otroški blanketi v različnih barvah asortirane. Eepo pisane. Navadna cena 85c.

SEDAJ DOBITE PO:

55c

\$30. SUKNJE \$12.95.

Krasne ženske površne suknje. Vzorne "Pluck Coats" z "clape and cuffs" V vseh velikostih vredne \$30. Sedaj jih dobite

PO:

\$12.59

"LACE CURTAINS"

V zbiru imamo po dva in pol jarda dolge "lace curtains". Sortirane pare, da soglašajo v barvi. Vreden vsak po \$3.

SEDAJ DOBITE ZA:

69c

"BOYS SWEATERS"

Fini jopiči izštrikani iz močnega in gorkega blaga z gorkim ovratnikom za na pot v šolo, sive in plave, v vseh velikostih, vredne \$1.45.

SEDAJ PO:

69c

LION DRY GOODS STORE 18th AND PAULINA STREETS

Največja Slovenska Banka

v Ameriki je v Clevelandu, O. kajti v dobrih dveh letih svojega obstanka izkazuje nad

DVA MILIJONA DOLARJEV PREMOŽENJA.

Malo je bank v Ameriki, katerih rast bi bila povprečno po milijon dolarjev na leto.

POPOLNA VARNOST VLOŽENEGA DENARJA

je poglavitni vzrok, da je postala naša Slovenska banka v tako kratkem času največji denarni zavod nove domovine. In kar je glavno: ustanovili so jo naši ljudje z našim denarjem. Vodstvo in vsa uprava je zopet v rokah naših ljudi.

POPOLNO NADZORSTVO VSEGA VLOŽENEGA DENARJA

nad našo banko ima država, potem posebni izvedenci in pa bančni direktorij, ki sestoji iz enaindvajsetih članov direktorija in šestih svetovalcev. Med njimi najdete sama naša imena, poznane in zaupanje vredne može. Zato nalagajo v tem domačem denarnem zavodu naše

JEDNOTE, ZVEZE IN POSAMEZNIKI

iz vseh krajev naše nove domovine. Med vložniki je država sama, County, šole, knjižnice, mesta itd. Pomnite, da naša banka obrestuje vse vloge po

4% OD DNEVA VLOGE DO DNEVA DVIGA.

Denar prinesite lahko osebno, če stanujete v bližini, ali pa pošljite po pošti in sicer z money ordrom, draftom ali čekom. Z obratno pošto prejmete hranilno knjižico, na katero zopet lahko dvignete svoj denar, kadar ga rabite.

POŠILJA DENAR NA VSE STRANI SVETA

in sicer po dnevnem kurzu, kakor je denar na svetovnem trgu, tako ga dobite vi. V zvezi je z najboljšimi denarnimi zavodi starega kraja in garantira vsako pošiljatev z vsem svojim premoženjem.

NAJBOLJŠE IN NAJVARNEJŠE

je vselej tam, kjer je naše. Ako zaupate denar naši Slovenski Banki, potem ste lahko brez vse skrbi zanj. Obrnite se osebno ali pa pišite na

THE NORTH AMERICAN BANKING & SAVING CO. ST. CLAIR & 62nd ST. CLEVELAND, O.

ZADNJA PRAVDA

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Voljeh Hybašek.

Oba sta zarastla pod nosom, na bradi in po licih z gosto, ščetinasto brado, ki se v tej starosti ni dala več gojiti; sicer pa je gojiti tudi znala nista. Tako sta dobila oba divjo, surovo zunanost in malokdo izmed znanih ju je spoznal...

Tudi gledala sta trdo — posebno pa sta govorila ostro, kakor bi bila samo strjeno sovražstvo, nasičeno z jezo. Od domačih jima ni nihče posodil niti groša, pa tudi v mestu so jima najbrž delali oderuhi že težave; povišali so svoje zahteve, zahtevali poročta, vknjiževali svoje terjatve; vsled vsega tega je rastla razdraženost bratov. Čas je potekel, treba je bilo plačati obresti, davki so opominjali, solnine se niso odšteli... Nič več za vrčkom, nič več pri pivu in nič več pri "drevescu," ampak le v žganjarni pri frakelčku sedi Martin s Kminkom sam. Zmerno srka žganje, a nezumno govori in zmerja. Zmerja župana, občinske svetovalce in ves odbor, kako slabo gospodarijo, samo doklade predpisujejo, višajo izdatke, sami si pa polnijo žepa. Pa jim bo že pokazal on — Martin, revizijo bo poklical nadnje, kontrolor bo prišel v Klenči in pogledal tem spletkarjem na prste...

V Domažlicah sedi "pri zlati ščuki" Adam in je zelo dobre volje. V roki ima neki list, pije, udari ob mizo in pravi z gromovitim glasom: "Ta-le časopis govori resnico; uradniki, učitelji, duhovniki, odvetniki — vsi skupaj so druhal! Pocrkali bi od lakote, ko bi nas ne bilo. Mi jih vse živimo, za vse garamo. Doktorji, notarji, advokati — sami tatovi so, samo denar vleči iz žepa — to znajo."

"Molči no, sam si kriv; ne pravdaj se, pa boš imel mir!" ga je nekdo zavrnil.

"Kaj še, prav ima!" so soglašali drugi.

Martin je že davno pozabil na svoj pogovor s Kminkom, tudi Adam se ni več spominjal svojega modrovanja "pri ščuki," toda pri glavarstvu so jima čudovito osvežili spomin. Skoro dobesedno so vedeli, kaj je govoril Martin, kaj Adam, in ravnali so z njima nekako preveč ostro, vse drugače kakor pri sodišču. Glavar je razlagal Martinu o samoupravi, o razžaljenju uradov, in teden dni pozneje zopet Adamu o ščuvanju, podpihovanju k uporu, hujskanju proti posameznim osebam ali celim stanovom, proti uradam in državnim oblastim — skratka: tisoč goldinarjev kazni ali eno leto temnice stane tako počenjanje. Adam se je prestrašil in razveselil obenem. Kazni se je ustrašil in je rekel: "Jezus, Marija! Gospod glavar, saj nisem mislil nič hudega, samo pivo je govorilo iz mene."

"Dajte torej v časopise preklic, prvič vam odpustimo," se je dal omeščati glavar in je takoj narekoval pisarju preklic. Adam je podpisal in dal desetak za "javen preklic". Rad ga je plačal in si mislil: "To je stotaka vredno! — Čakaj, Martinek samo da vem, da se lahko toži tudi pri glavarstvu! Nadrobimo ti juho, ča boš pljuval!"

In sedaj je gonil brat brata ne le k sodišču, marveč tudi na glavarstvo. Ovajala sta se orožnikom, vohunila drug o drugem, sumničila se in odvetniki vlagajo zopet nove tožbe pri okrajnem sodišču...

Sveta Marjeta meče srp v žito — pa na Hodschem ne, tam šele sveta Ana in sveti Jakob naznanita žitno žetev. Ali "bogatinovo dekle in reveževo žito — to dvoje je naprej zrelo." Resničen je ta pregovor. Za Kodrnačevo hčer, ki je edinka in ima oče ne, le posestvo, ampak tudi denarja kot črepinj, so se trgali ženinini, ko je bilo dekliču komaj šestnajst let, in z osemnajstimi se je že možila.

Enako je z reveževim žitom. Ni mogoče čakati, da dozori. "Porazila že žanjeta," se smejejo drugi gospodarji, pa ne bi se smejali, ko bi ticali v njuni koži. Revščina žene Martina na njivo. V skečnju ni niti stebela slame, da bi mogel kakor drugi v nedeljo popoldne po blagoslovu vplesti do zaloge kakšen mandelj povresel za ječmen in oves.

Treba je torej iti s srpom ali koso pred časom na polje. Žito je seveda še vedno "pri moči," pa izložilo se bo v skednju pod streho in tam dozori — omlatijo ga in takoj bo konec revščine. Sicer je pa najbolje naravnost z voza na podi — Na Češkem ni-

majo kozolcev; žito sušijo kar na polju — zrno najlepše leti iz klasja. In tako se s prvim vozom oglašajo tudi že cepci. Žalostno se razlega njihova troglasna pesem. Martin mlati z Manco, in študent, ki ima počitnice, pomaga.

Pomanjkanje je gnalo tudi Adama na polje in na pod k cepcu. Omlačeno žito bi moral dati v kaščo, da postane zrno kleno; no, pa naj se posuši v mlinu — saj ga itak ne bo mlinar takoj zmlel; in že prvi mernik mlačve pelje Adam na samokolnici v mlin. Ne bi ga peljal, ko bi ga ne silila revščina. Toda že cel mesec jedo "kupljen" pekov kruh; na upanje ga jedo; kakor go-ba je, vseč je ustom, toda ne nasiti — in zaželi si človek domačega.

Mlinarjev oče razveže vrečo, zajame pest žita, iz roke v roko ga presuje, poduha, pregrizne zrno pa godrnja: "Tega ne morem mleti, polovica vam bo ostala na kamnih, saj se še vse vleče, napol je še sirovo. Namesto vas moram vse stresti, preobrniti in sušiti."

Pa kljub temu priteče od Zgornjih vsak dan otrok — Dodlička, Adamek ali pa Janezek — včasih se prikobaca celo mala, šestletna Ančka vprašat: "Mama je vprašala, če ste zmleli za nas?" ali pa: "Kdaj lahko prinesemo mlet? Kdaj pridemo mlet?" — Pri nas hodijo namreč moški in dostikrat tudi ženske same mlet; mlinar bi ne mogel spati, ker nima pomočnika, in zato dovoljuje, da si kmetje sami meljejo ponoči svoje žito.

"Pa naj pride," se jezi mlinar, do grla sit nepristanega vpraševanja, in suši v naglici žito na rjuhah, na solncu.

Tako sili pomanjkanje celo žito, da mora hitreje dozoreti. Dobro je le to, da je popravila pomlad, kar je zagrešila zima. Prišlo je pomladno deževje in obilno. Viri so se zopet napili, usmiljeni gozd je izpustil iz tjetništva izvirke in potočke, oba Porazilova vodnjaka sta se napolnila z vodo; mlini in žaga ob potoku ropotajo podnevi in ponoči...

ŠIRITE LIST 'EDINOST'

LIST "EDINOST" JE LIST ZA RESNICO.

Toda ima bratca, ki se drug drugega izpopolnjujeta, da poročata celo resnico. In ta njegov bratec je

"A V E M A R I A"

Zato nima popoln list "Edinost," kdor nima še lista "Ave Maria" poleg.

Imaš ti oba brata naročena?

Takoj si naroči še list "Ave Maria," ki stane \$2.00 na leto pri

Ave MARIA 1852 W. 22nd Pl. CHICAGO, ILL.

GLASNIK PRESV. SRCA JEZUSOVEGA

je posvečen zlasti češčenju presv. Zakramenta.

Ta list bi ne smel manjkati v nobeni slovenski katol. hiši.

Ali ga imate pri Vas? Zakaj ne? — Takoj ga naroči! Stane samo \$1.00 na leto. Naroča se

GLASNIK 1852 W. 22nd Place.

NA VAŠO ŽELJO VAM POŠLJEM

BREZPLAČNO

LEPI STAROKRAJSKI

KOLENDAR

ZA LETO 1923.

POŠLJITE MI VAŠ NASLOV

EMIL KISS, BANKIR,

133 SECOND AVENUE, NEW YORK, CITY.

Pošiljam denar v stari kraj!

Dobivam rojake iz kraja!

Prodajam šifkarte!

Plačujem po 4% na uloge!

Dolžnost Slovencev v Chicago

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš doma voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRL CO.

JOHN ČERNOVIČ, lastnik.

255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

POŠTNE NAKAZNICE V INOZEMSTVO.

New York. — Amerikanci so tekem zadnjega fiskalnega leta poslali potom poštinih money orders skoraj 14 milijonov dolarjev ljudem v inozemstvo.

Poštne denarne nakaznice iz inozemstva v Združene Države so pa znašale v isti dobi skupaj čez tri in pol milijonov dolarjev; radi tega so Amerikanci poslali v inozemstvo potom poštinih nakaznic čez 10 in pol milijonov dolarjev več kot so iz inozemstva prejeli.

Naiveč denarja je bilo poslano v Angleško, namreč čez šest milijonov, na to prihaja Japonsko in potem Mehika.

Amerika nima pogodbe glede denarnih nakaznic z vsemi državami. Tako na pr. ni mogoče pošiljati denarja v Jugoslavijo potom poštne Money Order, niti iz Jugoslavije v Ameriko. Isto velja glede Avstrije, Nemčije, Grške, Portugalske itd.

TURKI MOBILIZIRAJO.

London, 5. jan. Reuterjeva poročevalna agencija iz Aten poroča, da je Turška nacionalistična vlada, izdala odredbo za mobilizacijo na vse sposobne moške za vojaško službo. Ta odredba je izdana tudi v vseh na novo osvojenih pokrajinah v Anadoliji, ki so jih Turki odvzeli Grkom tekem zadnje vojne.

Če se da vrieti temu poročilu, tedaj govorica o mogočnosti izbruha vojne na bližnjem vzhodu ni navaдна izmišljotina.

— V Chicagu je postala 2. januarja zamorka Violet M. Anderson doktorica prava. To je prva zamorka, ki je naredila doktorski izpit v državi Illinois. Imenovana je za pomožno mestno prosekutno atornico.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠTEV. 25, K. S. K. J. V CLEVELANDU. O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore, v mladinski oddelek se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani. Asešment se plačuje samo na seji, od 10. ure popoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsak čas pri društvenih uradnikih.

Predsedni: John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik, Joseph Žulič.

Tajnik, Ant. Fortuna 1176 E. 61st Street.

Blagajnik, John Melle.

Zastopnik, Joseph Rus, 6519 Bona ave.

Nadzorniki: John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

SLIKA AMERIŠKE PROHIBICIJE.

Dotični governerji, ki so se udeležili konference na Hardingovo povabilo glede prohibicije so povečini sami taki, ki ga radi cukaio, tako je izjavil kongresnik Upshaw te dni. On dolži te može, da sami kupujejo od bootlegerjev likerije itd. In taki može naj potem vodijo dizkuzijo glede prohibicije? Tako odločno vprašuje javnost omenjeni kongresnik, ki je zagrizen stoprocentni suhač.

Radi ene stvari ima Upshaw popolno prav. Ako že mora biti prohibicija v deželi, če tudi proti veliki večini volje narodov, naj bo. Toda smešno in do kraja sramotno pa je, da čuvajo prohibicijo taki, ki ga sami radi cukaio in z raznimi buzi in likeriji tihotapijo. Verižništvo v tem oziru še nikoli ni bilo v boljšem razvoju, kakor je danes. Korupcija je na vseh koncih in krajih. Prohibicija je v veljavi samo za reveže, za bogatine pa, ki lahko malo podmažeio, je pa to navađni špas, ki ga imajo na račun revežev. To je slika današnje ameriške prohibicije.

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass a.e. — Tajnik: Ig. Zupanič, 6708 Edna avenue. — Blagajnik: Frank Matjašič 6526 Schaifer ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8. uri zvečer. Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA ŠTEV. 18, S. D. Z., CLEVELAND, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta starosti. Zavarujete se lahko za \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvu lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

PREPRIČAJTE SE!

Da mi resnično izdelujemo n a j-krasnejše ženitovanske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., Chicago, Ill.

cor. Albert,

Phone: Canal 2534.